

Pkt 3. Kontrola działalności Prezydenta Miasta Katowice w zakresie realizacji programu edukacji regionalnej

Od września 2020 roku, po przeprowadzeniu pilotażu, we wszystkich katowickich szkołach ponadpodstawowych wdrożony został *Program edukacji regionalnej „Serce Metropolii – Katowice moje miejsce na Ziemi”*. Na realizację programu Miasto przeznacza dla każdego oddziału klasy I i II szkoły ponadpodstawowej dodatkowo 1 godzinę w tygodniu, co dało łącznie w roku szkolnym 2023/2024 **275** godzin zajęć tygodniowo dla **7 049** uczniów. Zajęcia realizowane są nie tylko w szkole - w sali lekcyjnej, ale również w przestrzeni Miasta oraz w obiektach muzealno – kulturalnych. Celem programu jest przybliżenie młodzieży, uczącej się w katowickich placówkach oświatowych, historii Katowic, w odniesieniu do historii regionu, ukazanie przemian historyczno-geograficznych Miasta, z uwzględnieniem mechanizmów warunkujących rozwój i przemiany społeczno – urbanistyczne oraz rolę mieszkańców w tym procesie, od powstania Katowic do współczesności. Ważnym elementem Programu są lekcje obywatelskie, zawarte w dziale pn *Samorządność i aktywność obywatelska*. Poznanie historii i dziedzictwa kulturowego miejsca, z którego się wyrasta pozwala na zbudowanie poczucia przynależności oraz świadomości własnej podmiotowości, co jest niezwykle istotne, nie tylko w wymiarze indywidualnym ale i wspólnotowym. Poznawanie i utrwalanie wiedzy o regionie, pozwala młodym ludziom na zrozumienie otaczającej rzeczywistości, zbudowanie obrazu siebie w szerszym kontekście społeczno-kulturowym i przyjęcie odpowiedzialności za los zbiorowości, której są częścią. Ewaluacja programu i ocena przebiegu jego realizacji w roku szkolnym 2023/2024, zostanie przeprowadzona w szkołach w I półroczu roku szkolnego 2024/2025.

Ponadto, jednostki oświatowe organizują liczne biesiady, dni i tygodnie śląskie, konkursy regionalne, a także realizują innowacje pedagogiczne rozszerzające treści z zakresu edukacji regionalnej. W szkołach prężnie działają koła regionalne, które ściśle współpracują z instytucjami takimi jak: Regionalny Instytut Kultury im. Wojciecha Korfańtego, Muzeum Historii Katowic, Muzeum Powstań Śląskich czy Uniwersytet Śląski w Katowicach. Uczniowie mają dzięki temu możliwość uczestniczenia w wydarzeniach, spotkaniach, uroczystościach związanych z kulturą regionu.

Warto w tym miejscu wspomnieć, że Rada Miasta Katowice uchwałą z dnia 25 stycznia 2024 r., nadała Przedszkolu nr 93 wchodzącemu w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 22 w Katowicach imię dr Łucji Stanickowej. Pani doktor była nauczycielką, regionalistką, prekursorką edukacji regionalnej oraz wiceprezeską Związku Górnośląskiego, organizowała wiele przedsięwzięć edukacyjnych m.in. Olimpiadę Wiedzy o Górnym Śląsku, Śląski Turniej Debat Oksfordzkich, Podyplomowe Studia z Wiedzy o Regionie na Uniwersytecie Śląskim. Wyborowi tej właśnie patronki przyświecała potrzeba

uhonorowania wiedzy i doświadczenia Pani doktor, jej zaangażowania w pracę na rzecz edukacji regionalnej, a także umiejętności integracji różnych środowisk, w celu kultywowania tradycji Górnego Śląska.

Godnym podkreślenia jest fakt, iż od 2023 roku, w IV Liceum Ogólnokształcącym im. gen. S. Maczka w Katowicach, z uwagi na ogromne zaangażowanie tamtejszych uczniów i nauczycieli w realizację *Programu edukacji regionalnej*, pod patronatem Prezydenta Miasta Katowice organizowany jest Miejski Konkurs Wiedzy o Regionie „Przaja Śląskowi”. Do tej pory odbyły się 2 edycje konkursu: w 2023 roku pt.: „Foto i grafika miasta Katowice”, oraz w 2024 roku pt.: „Krawcy ARCHItektury”. Konkurs skierowany jest do młodzieży szkół ponadpodstawowych, a jego założeniem jest uwypuklenie korelacji pomiędzy teorią i praktyką w nauczaniu edukacji regionalnej. Wyjątkowa aktywność IV Liceum Ogólnokształcącego w tym obszarze jest widoczna w wielu obszarach. W Szkole realizowane są dwie innowacje w zakresie edukacji regionalnej. Pierwsza z nich, pod nazwą „Cudze chwolicie, swego nie znacie” – jest cyklem wycieczek tematycznych po Górnym Śląsku, ze szczególnym uwzględnieniem miasta Katowice. Dzięki realizacji w/w innowacji młodzież zainspirowana została do tworzenia własnych toreb ekologicznych, nawiązując do proekologicznego programu województwa śląskiego. Druga innowacja to „Hajmatowe Kalambury” – w ramach której prowadzone są zajęcia z zakresu kultury, sztuki, sportu, nauki i wiedzy o klimacie. Uczniowie zmagają się z rozszyfrowaniem hasła tematycznego poprzez poszukiwanie informacji na temat postaci, obiektów, wydarzeń i instytucji znajdujących się na terenie Górnego Śląska. W ramach realizacji edukacji regionalnej Szkoła współpracuje także z Teatrem Śląskim im. St. Wyspiańskiego w Katowicach, w ramach projektu „Azymut na Śląski”. Projekt ma na celu zachęcić uczniów i ich najbliższych do odwiedzenia Teatru, celem rozbudzenia edukacji kulturowej z mocnym ugruntowaniem w tematyce sztuki Górnego Śląska. Ponadto, nauczycielka edukacji regionalnej napisała i koordynowała projekt „Tulipkować historyje”, poprzez który zachęcała uczniów do poznania strojów ludowych Górnego Śląska. Podczas realizacji zajęć edukacji regionalnej młodzież IV Liceum Ogólnokształcącego została także zainspirowana do stworzenia filmu edukacyjnego o życiu Wojciecha Korfanteo, którego premiera odbyła się podczas gali rozdania nagród im. Wojciecha Korfanteo organizowanej przez miasto Zabrze oraz Związek Górnośląski. Uczniowie liceum przygotowali scenariusz, scenografię, wyreżyserowali obraz. W filmie zagrali uczniowie i nauczyciele Liceum. W 2024 roku odsłonięto przy szkole 2 Beboki, tym samym powiększając grono placówek oświatowych, które wpisane są w Szlak Katowickich Beboków.

Natomiast bez wątpienia sztandarowym projektem, zainspirowanym Katowickim Programem Edukacji Regionalnej była realizowana przez trzy uczennice IV Liceum Ogólnokształcącego: Zuzannę Gniewek, Laurę Stencel i Paulinę Gugułę w ramach Olimpiady Zwolnieni z Teorii, kampania społeczna pn. „Cugym w przeszłość”. Celem akcji było „zarażenie” ludzi z całej Polski śląskością. Organizatorki postanowiły

popularyzować Śląsk w innych regionach naszego kraju i zwrócić uwagę na wartość naszej regionalnej tożsamości. Hasło projektu to: „W przeszłość Ślōnskō odmęty weznie Cie nasz cug zaklynty - zatrać się w ślōnskim regionalizmie!”. Na co dzień inicjatywa opierała się na aktywności w mediach społecznościowych: Instagramie, Facebooku i Tik Toku, gdzie umieszczane były materiały z zakresu kultury i historii Śląska. Ponadto, licealistki w kilkunastu odcinkach podcastu dostępnego na Spotify zaprezentowały sylwetki śląskich artystów i rzemieślników, kulturę regionu dając słuchaczom szansę na głębsze poznanie realiów życia na Śląsku. Dodatkowo, opracowany przez nie, Ilustrowany Słownik Słówek Śląskich, w wersji papierowej dotarł do wszystkich szkół podstawowych i ponadpodstawowych w naszym mieście ([link](#)).

Warto również wspomnieć, że 23 maja 2024 r. na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, w ramach współpracy z miastem Katowice, przy wsparciu finansowym UNICEF, odbyło się Edukatorium Regionalne: **„Na Śląsku, o Śląsku, po Śląsku – dla nauczycieli, dla uczniów, dla każdego”**. W myśl zasady, że poznawanie najbliższego otoczenia buduje poczucie identyfikacji z miejscem – skupiono się na tematach, które są najbardziej interesujące dla nauczycieli jak i samych uczniów: tradycji i folklorystycznych ciekawostkach, mediach i literaturze popularnej, warsztatach kulinarnych zero waste czy zabawie w escape roomie. Edukatorium dało nauczycielom narzędzia, techniki i metody, pozwalające z edukacji regionalnej uczynić przedmiot chętnie wybierany przez młodzież.